LAPINAMMATTIOPISTO

ELÄINKULJETUKSIIN JA ELÄINTEN KÄSITTELYYN LIITTYVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ

EMOTR

Eläinkuljetuslainsäädäntö

- Eläinten kuljetusta koskeva säännöstö uudistui kokonaan tämän vuoden alusta
- Eläinkuljetusasetus (Neuvoston asetus EY 1/2005 eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana sekä direktiivien 64/432/EY ja 93/119/EY ja asetuksen EY 1255/97 muuttamisesta) →

- Laki eläinten kuljetuksesta (1429/2006) kansallinen laki, jolla saatettiin EU:n Eläinkuljetusasetus 1/2005 voimaan.
- Sovelletaan siis molempia säädöksiä 5.1.2007 alkaen
- MMM:n asetus eläinten suojelusta kuljetuksen aikana (tulossa)

Sisällöt ?

- EU:n **eläinkuljetusasetus 1/2005**;

  - säätelee selkärankaisten eläinten kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvaa kuljetusta ja suoritettavia toimenpiteitä kuljetuksen aikana

  - liite I -> eläinten kuljetuskuntoisuus ja kuljetusvälineet, menetelmät/eläinten kohtelu

  - liite II -> reittisuunnitelmat yli 8 tunnin kuljetuksissa

  - liite III -> kuljetuksiin vaadittavat luvat ja hyväksymismenettelyt

- **Laki eläinten kuljettamisesta 1429/2006**;
  - säätää sekä elävien selkärankaisten että soveltuvin osin myös selkärangattomien eläinten kuljettamisesta
  - pantu EU:n asetus täytäntöön
  - säätää eläinkuljetusasetuksen ulkopuolelle jäävistä eläinten kuljetuksista (kattaa myös ei kaupalliset kuljetukset)

Vuoden 2007 alussa uudistunut lainsäädäntö koskee kaikkea eläinten kuljettamista !

Kuka on eläinsuojeluviranomainen eläinten kuljetuksissa ?

- MMMELO
- Evira (Elintarviketurvallisuusvirasto)
- Lääninhallitus
- Poliisi
- Kunnaneläinlääkäri
- Tarkastuseläinlääkäri
- Rajaeläinlääkäri

Eläinkuljetusten edellytykset ?

- Eläinten oltava kuljetuskuntoisia
- Eläinten tarpeista huolehditaan (lepo, vesi, ravinto)
- Ei aiheudu vammoja tai kärsimystä, kuljetuksen kesto mahdollisimman lyhyt (hyvä ennakkosuunnittelu)
- Kuljetusvälineiden ja laitteiden oltava kunkin eläinlajin kuljettamiseen soveltuvia, riittävä kuljetustila
- Eläinten käsittelyn oltava asianmukaista
- Mahdollisesti tarvittavat kuljetusluvat ja kuljetusvälineiden hyväksymispäätökset ok. Kuljettajien koulutus !

Kuljetuskuntoisuus ?

- *”Eläintä ei saa kuljettaa, jos eläin on sellaisessa tilassa (eläimen kuljetuskuntoisuus), että kuljetuksesta voi aiheutua sille tarpeetonta kipua, tuskaa tai kärsimystä”* 1429/2006
- *”Eläimiä, jotka ovat loukkaantuneet tai joilla on fysiologisia heikkouksia tai patologisia muutoksia, ei saa pitää kuljetuskuntoisina”*

  EY 1/2005

(EY 1/2005 liitteen I tarkennukset)

Eläintä EI saa kuljettaa:

- Jos eläin ei pysty liikkumaan itsenäisesti kivutta tai kävelemään avustamatta
- Jos eläimellä on vakavia avohaavoja tai esiinluiskahdus
- Kyseessä naaras, jonka kantoajasta kulunut 90 % tai synnyttänyt edellisellä viikolla
- Kyseessä vastasyntynyt nisäkäs, jonka napa ei ole täysin parantunut
- Kyseessä ovat hirvieläimet, joilla on verisarvet

Sairaita tai loukkaantuneita eläimiä SAA kuljettaa:

- Jos eläin on lievästi loukkaantunut tai sairas eikä kuljettamisesta aiheudu lisäkärsimystä (tarvittaessa lausunto eläinlääkäriltä)
- Kuljetetaan eläinlääkinnällistä hoitoa tai diagnoosia varten tai niiden jälkeen
- Kyseessä ovat eläimet, joille on tehty kotieläintalouteen liittyvä eläinlääkinnällinen toimenpide, kuten sarvien katkaiseminen tai kuohitseminen, edellyttäen että haavat ovat täysin parantuneet

Kuljetuskuntoisuuden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen matkan aikana

- Eläimen hyvinvoinnista on huolehdittava matkan aikana; eläimelle annettava vettä, sopivaa rehua ja lepoa tarpeellisin väliajoin (pitkät kuljetukset)
- Jos kuljetetaan nisäkkäitä tai lintuja, joista ei ole erikseen säädetty, eläimille on annettava sopivaa rehua vähintään 24 tunnin välein ja ne on juotettava vähintään 12 tunnin välein →

- Jos eläin sairastuu tai loukkaantuu kuljetuksen aikana, se on eristettävä muista ja sille on annettava ensiapua mahdollisimman pian. Eläimelle on annettava asianmukaista eläinlääkinnällistä hoitoa tai eläimen tilan niin edellyttäessä eläin on lopetettava tai teurastettava tavalla, joka ei aiheuta sille tarpeetonta kärsimystä

→

- Valmistele ja suunnittele matka ennakkoon niin hyvin, että eläimen kuljetusvälineessä oloaika on mahdollisimman lyhyt
- Ennakoiva ja rauhallinen ajotapa !!
- Kuljettaja on vastuussa eläimistä ja kuljetusolosuhteista kuljetuksen aikana

Kuljetusvälineet

- Yleiset vaatimukset;
  - Riittävän tilava ja korkea (eläimen on pystyttävä seisomaan luonnollisessa asennossa)
  - Riittävä ilmatila ja ilmanvaihto
  - Eläimelle turvallinen
  - Estää eläintä karkaamasta
  - Kuljetusvälineessä olevat eläimet on voitava tarkistaa (ja pitkissä kuljetuksissa hoitaa), riittävä valaistus, tarvittaessa tikkaat
  - Kuljetusväline on voitava puhdistaa ja tarvittaessa desinfioida →

HUOM !

- Vanhassa laissa olleet raja-arvot porolle ovat hyviä ohjearvoja edelleenkin.
- Uudessa laissa ei näitä poroja koskevia tarkennuksia ole (MMM:n asetus tulossa…)

Kuljetustilan korkeus vähintään 1,2 m

Tilavaatimus vähintään 0,4 m² / vaadin

Poroja ei saa kuljettaa jos ilman lämpötila yli + 18 ℃

- Seinät ja lattia
  - Eläimille sopivia, riittävän tukevia ja kestävät eläinten painon
  - Eivät saa vahingoittaa eläimiä
  - Lattia ei saa olla liukas

- Olosuhteet kuljetusvälineessä
  - Ilmanvaihto kullekin eläinlajille sopiva
  - Suojeltava eläintä liialliselta kuumuudelta, kylmyydeltä, vedolta, liialliselta kosteudelta, haitallisilta kaasuilta, likaantumiselta, haitalliselta melulta →

- Kuljetusvälineessä oltava pelastusvälineistöä (minimi kirves tai sorkkarauta) ja asianmukaiset lopetusvälineet (pulttipistooli, panoksia ja puukko)

- Eläimiä osoittava merkintä

  - Kuljetuskontissa tms., josta ei voida nähdä sen sisältävän eläimiä on oltava ”sisältää eläviä eläimiä” osoittava merkintä

→

- Kuljetus henkilöauton tavaratilassa on sallittua jos tila on riittävän suuri kuljetettavalle eläimelle ja tilaan on riittävän avoin yhteys auton matkustajatiloista

Eläinten lastaus ja purku

- Eläinten kohtelu ja käsittely

  - Eläimiä kohdeltava rauhallisesti, ei saa potkia tai lyödä eläimiä

  - Eläimiä ei saa riiputtaa mekaanisin välinein eikä nostaa tai raahata jaloista, hännästä, turkista, korvista, sarvista tai suoraan päästä.

  - Ei saa kohdistaa painetta erityisen herkkiin ruumiinosiin, siten että siitä aiheutuu tarpeetonta kipua →

- Ei saa käyttää ajamiseen sauvoja tai muita välineitä, joissa on terävä kärki
- Eläintä ei saa kytkeä sarvista tai nenärenkaasta, eikä saa kuljettaa jalat yhteen sidottuna
- Kytkemiseen käytettävien välineiden oltava sopivia, riittävän vahvoja ja sellaisia, joista eläin voidaan irrottaa nopeasti →

- Kuormaamiseen ja purkamiseen käytettävät laitteet, sillat ja rampit hyvin suunniteltu ja rakenteeltaan sellaisia, että eläimet eivät liukastu tai muutoin vahingoitu.
- Eläimet erotettava toisistaan, jos kuljetetaan huomattavan erikokoisia tai toisiinsa vihamielisesti suhtautuvia eläimiä tai sukukypsiä eri sukupuolta olevia eläimiä.
- Ei tarvitse erottaa jos eläimet tottuneita toisiinsa tai naaraseläimiä niistä riippuvaisista jälkeläisistä
- Jos kuljetusvälineessä kuljetetaan myös muuta kuormaa, se on sijoitettava ja kiinnitettävä siten, että eläimet eivät ole vaarassa loukkaantua

Kuljetusasiakirjat

- Kuljetusajoneuvon mukana tulee seurata asiakirja, josta ilmenevät vähintään seuraavat tiedot;
  - Eläinten alkuperä ja omistaja
  - Lähtöpaikka
  - Lähtöpäivä ja –aika
  - Määräpaikka
  - Kuljetuksen arvioitu kesto
  - Eläinten määrä →

- Kuljetusasiakirjat esitettävä pyydettäessä kuljetusta valvovalle viranomaiselle
- Asiakirjoja säilytettävä vähintään 3 vuotta

Pitkien kuljetusten lisävaatimukset

- Yli kahdeksan tuntia kestävät kaupalliset kuljetukset
- Eläinkuljettajan pätevyystodistus ja kuljetusvälineen hyväksymisasiakirjat
- Reittisuunnitelma
- Valmiussuunnitelma hätätilanteiden varalle
- Paikannusjärjestelmä, tai suunnitelma kuljetuksen jäljitettävyydestä ja yhteyden saamisesta kuljetusajoneuvoon
- Hälytysjärjestelmät (esim. kontin lämpötilasta)
- Vara-akku (esim. ilmastoinnin ylläpitämiseen)
- Juotto- ja ruokintajärjestelmät

Reittisuunnitelma (1/2005 liite II)

- Oltava seuraavat osat laadittuna, leimattuna ja allekirjoitettuna eläinten mukana (osien valmiit lomake- ja kaavakepohjat liitteessä);

  Osa 1 – Suunnittelu

  Osa 2 – Lähtöpaikka

  Osa 3 – Määräpaikka

  Osa 4 – Eläinkuljettajan ilmoitus

  Osa 5 – Säännönvastaisuuksia koskevan raportin malli

Luvat ja hyväksymispäätökset

- Eläinkuljettajalupa
- Eläinkuljettajapätevyystodistus
- Kuljetusajoneuvon hyväksymispäätös

?? Kuka tarvitsee, mitä tarvitaan ??

Kaupallinen – ei kaupallinen ?

Kaupallinen kuljetus	Ei kaupallinen kuljetus
➢ Kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuva kuljetus ➢ Ammattimainen, toimeksiannosta ja tulonhankkimistarkoituksessa suoritettava kuljetus, rahtityö ➢ Eläinten kuljetuksen tarkoituksena tulon hankkiminen, välitystoiminta ➢ Esim. teuraseläinkuljetukset, eläinten siirrot toimipisteeseen, jossa niillä tehdään ansiotyötä	➢ Omien eläinten kuljettaminen ei tulonhankkimistarkoituksessa ➢ Lemmikkinä pidettävien eläinten kuljettaminen, jos ei kaupallisen toiminnan yhteydessä ➢ Esim. kilpailumatkat, jos kuljettaminen ei tapahdu rahtityönä

Eläinkuljettajaluvat

- Lyhyiden matkojen eläinkuljettajalupa
  - Alle 8 tunnin kuljetukset
  - Koulutus -> todistus koulutukseen osallistumisesta
- Pitkien matkojen eläinkuljettajalupa
  - Yli 8 tunnin kuljetukset
  - Koulutus + pätevyystutkinto (EVIRA) -> pätevyystodistus

Kuka tarvitsee luvan ?

KYLLÄ	EI
▪ Kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvat eläinkuljetukset ▪ Ainakin ne toimijat, joilta aiempi eläinten kuljetusta koskeva lainsäädäntö edellytti eläinkuljetuslupaa ▪ Tulossa tarkennuksia !	▪ Ei kaupallinen toiminta ▪ Henkilö, joka kuljettaa eläimiä enintään 65 km matkan lähtöpaikasta määränpäähän ▪ Eläinten kuljetukset, jotka kasvattajat suorittavat omilla kuljetusvälineillään eläinten siirtolaidunnusta varten

❖ Kaikkien teurasporoja kuljettavien on käytävä eläinkuljetuskoulutus!!!

Mistä kuljettajaluvat haetaan ?

- Lupaa eläinten kuljettamiseen haetaan sen läänin lääninhallitukselta, jonka alueella on luvan haltijan kotipaikka
- Kaikissa hakemuksissa ilmoitetaan vähintään;
  - Hakijan nimi tai toiminimi
  - Osoite
  - Kotipaikka
  - Muut yhteystiedot (puh, fax, email…)

Edellisten lisäksi seuraavat selvitykset;

- <u>Lyhyiden kuljetusten eläinkuljettajalupahakemukseen:</u>

  - Hakijan on osoitettava, että sen käytössä olevat henkilökunta, laitteet ja toimintamenettelyt ovat riittävät ja asianmukaiset, koulutukseen osallistumistodistus hakemuksen liitteeksi

  - Hakijan on osoitettava, että käytettävä kuljetusväline on asianmukainen

  -> osoittaminen vaikeaa jos kuljetusvälinettä ei tarkastuta/tarkasteta. (Muistilistana ennakkotarkastuslomake !) →

Eläinkuljetusvälineen ennakkotarkastuslomake, 1.sivu

Eläinkuljetusvälineen ennakkotarkastus

- pvm _____
- tarkastuksen tekijä _____
- rekisterinumero _____
- auton omistaja _____

1. Kuljetettavat eläinlajit ja ikäryhmät (yliviivaa tarpeeton):

☐ hevonen	täysikasvuinen / varsa
☐ nauta	täysikasvuinen / vasikka
☐ lammas	täysikasvuinen / karitsa
☐ vuohi	täysikasvuinen / kili
☐ sika	täysikasvuinen / lihasika / porsas
☐ muu, mikä	_____

2. Kaikkien kuljetusvälineen yleiset vaatimukset

Valitaan oikea vaihtoehto, tarvittaessa kirjoitetaan lisätietoja kyseisen kohdan alle.
Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2005: liite 1, II ja III luku

	KYLLÄ	EI
• eläimille turvallinen	☐	☐
• riittävän suojaava	☐	☐
• voidaan puhdistaa ja desinfioida	☐	☐
• eläinten karkaaminen tai putoaminen estetty	☐	☐
○ takaportti	☐	☐
○ muu, mikä (esim. kytkeminen) _____		
• sopivat sivusuojat lastaamisen ja purkamisen aikana	☐	☐
• ilmanvaihto järjestetty asianmukaisesti	☐	☐
• eläimet päästään tarkastamaan	☐	☐
• eläimiä päästään hoitamaan	☐	☐

Eläinkuljetusvälineen ennakkotarkastuslomake, 2.sivu

	KYLLÄ	EI
• lattiapinta estää liukastumisen	☐	☐
• eritteiden poisto järjestetty	☐	☐
○ kuivikkeet	☐	☐
○ virtsasäiliö	☐	☐
○ muu, mikä _____		
• riittävä valaistus	☐	☐
• riittävän tukevat väliseinät	☐	☐
○ ei väliseiniä	☐	
• merkintä eläimistä	☐	☐
• varusteet kuormaamista ja kuorman purkamista varten	☐	☐
• rampin / taittuvan perän kaltevuuskulma vaakatasossa		
○ siat, vasikat, hevoset; enintään 36,4 %	☐	☐
○ lampaat ja nautaeläimet (ei vasikat); enintään 50 %	☐	☐
○ poikkipienoitus tms, jos kaltevuuskulma yli 17,6 %	☐	☐
• ylätasoissa / nostolavoissa turvapuomit	☐	☐
• tavarat eivät aiheuta vaaraa eläimille	☐	☐
• kontit		
○ merkintä yläpuolesta	☐	☐
○ riittävät ja asianmukaiset kiinnityspisteet (> 50 kg)	☐	☐

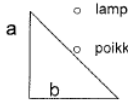

kaltevuuskulma = $\frac{a \times 100}{b}$ %

Eläinkuljetusvälineen ennakkotarkastuslomake, 3.sivu

3. Yli 8 tuntia kestäviä kuljetuksia suorittavien eläinkuljetusvälineiden lisäsäännökset, mikäli autossa kuljetetaan hevos-, nauta, lammas-, vuohi- tai sikaeläimiä

Valitaan oikea vaihtoehto, tarvittaessa kirjoitetaan lisätietoja kyseisen kohdan alle.
Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2005: liite 1, VI luku

	KYLLÄ	EI
• valmiussuunnitelma	☐	☐
• vaaleanvärinen ulkokatto	☐	☐
• ruokintalaiteet	☐	☐
○ varastointi ja kiinnitys turvalliset	☐	☐
• väliseiniä erillisten osastojen luomiseen	☐	☐
• mahdollisuus tarkoituksenmukaiseen osastojakoon	☐	☐
• juomavesijärjestelmä	☐	☐
• eläinlajille soveltuvat juottolaitteet	☐	☐
○ nipat	☐	☐
○ sanko (hevoset, biisonit)	☐	☐
○ muu, mikä _____		
• vesisäiliöiden kokonaiskapasiteetti vähintään 1,5 % eläinhyötykuormasta	☐	☐
• vesisäiliöiden puhdistamismahdollisuus	☐	☐
• järjestelmä veden määrän tarkistamiseen	☐	☐
• lämpötilan		
○ asianmukainen valvontajärjestelmä	☐	☐
○ tallentava kirjaamisjärjestelmä	☐	☐
○ hälytysjärjestelmä	☐	☐
• paikannusjärjestelmä (5.1.2007 jälkeen käyttöönotetut autot)	☐	☐

- <u>Pitkien kuljetusten eläinkuljettajalupahakemukseen:</u>

  - Hakijan osoitettava, että käytössä olevat henkilökunta, laitteet ja toimintamenettelyt ovat riittävät ja asianmukaiset

  - Kuljettajien ja hoitajien pätevyystodistukset (viimeistään 5.1.2008 mennessä)

  - Voimassa olevat hyväksymistodistukset kuljetusvälineistä, joita aiotaan käyttää yli 8 tunnin kuljetuksiin

  - Paikannusjärjestelmä tai muu selvitys

  - Valmiussuunnitelmat →

- Ennen luvan myöntämistä Lääninhallitus selvittää Oikeusrekisterikeskuksesta, ettei hakija tai hänen edustajansa ole syyllistynyt eläinsuojelulainsäädännön rikkomiseen hakemuspäivää edeltävänä kolmena vuotena
- Luvat myönnetään enintään 5 vuodeksi
- Eläinkuljettajaluvan hinta on tällä hetkellä 140 €

Pätevyystodistus

- Pätevyyskokeita järjestää EVIRA lääninhallitusten toimipisteissä, ilmoittautuminen 5 arkipäivää ennen koetta
- Pätevyystodistus on voimassa pääsääntöisesti kunnes henkilö täyttää 70 vuotta
- Kokeessa kysytään perusasioita, 40 oikein/väärin väittämää. Esim. eilen synnyttänyt lehmä on kuljetuskuntoinen oikein/väärin
- Osallistuminen ei maksullista tällä hetkellä
- Pätevyystodistuksen hinta ei vielä tiedossa (n. 50 €)

Kuljetusajoneuvon hyväksyminen

- Pitkiä kuljetuksia varten kuljetusvälineelle haetaan hyväksyntää eläinkuljettajaluvan myöntävältä lääninhallitukselta (kotipaikan lääni)
- Kuljetusvälineen tarkastaa lääninhallitus tai sen määräämä virkaeläinlääkäri

Lisätietoja internetissä

- www.evira.fi

  - 22.1.2007 kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvien eläinkuljetusten vaatimuksista

  - 15.3.2007 neuvoston eläinkuljetusasetuksen soveltamisala

  - 15.5.2007 kuljettajien koulutus ja koe (koepäivämäärät)

  - Reittisuunnitelmiin valmiit lomakepohjat

- www.laaninhallitus.fi

  - Lupahakemuslomakkeet

- www.mmm.fi

  - Lainsäädäntö